נח א מיי' פ"ב מהל' מטמאי משכב ומושב הלכה ח:

נט ב מיי' שם הל"ב :

ס ד ה מיי' פ"ב מהל' פסה"מ הל' כג :

סא ו מיי' שם הל"יא :

סב ז מיי' שם הל"יב :

[ועי' תוס' חולין נז. ד"ה אמר רבא]

נ"ה הא קתני התם כו' נ"ק

נושא/מבנה ◇ "אמ" - מקורות סותרים [illegible] (זוב, רוק של נדה)

נושא/מבנה △ נדות להסביר מח' התנאים במשנתנו בדין תערובת דם
(1) ר' זביד - התנאים חולקים בב' מקרים
1 - תערובת עם דם פסול
2 - תערובת עם דם התמצית
(2) ר' פפא - התנאים חולקים
רק בתערובת דם עם דם התמצית [illegible]

נושא
דוגמאות נוספות ב תערובות דם

א] תנו רבנן *חרסן של זב וזבה פעם ראשון ושני טמא, שלישי טהור, במה דברים אמורים *שנתן לתוכו מים אבל לא נתן לתוכו מים אפילו עשירי טמא, רבי אליעזר בן יעקב אומר שלישי אע"פ שלא נתן לתוכו מים טהור *מאן שמעת ליה דאמר מין במינו לא בטיל? רבי יהודה, ורמינהו *פשתן שטוואתו נדה, מסיטו טהור, ואם היה לח, מסיטו טמא משום משקה פיה רבי יהודה אומר אף *הרוטבו במים טמא משום משקה פיה ואפילו טובא, אמר רב פפא שאני רוק דכריר: נתערב בדם הפסולין ישפך לאמה: במאי קמיפלגי? אמר רב זביד ב] בגוזרין גזירה במקדש קא מיפלגי דמר סבר גוזרין ומר סבר לא גוזרין ג] רב פפא אמר דכולי עלמא גוזרין והכא בדם התמצית מצוי לרבות על דם הנפש קא מיפלגי מר סבר שכיח ומר סבר לא שכיח, בשלמא לרב פפא היינו דקתני נתערב בדם הפסולין ישפך לאמה, (או) בדם התמצית ישפך לאמה אלא לרב זביד ליערבינהו וליתנינהו? קשיא: **מתני'** דם ד] תמימים בדם בעלי מומין ישפך לאמה, כוס בכוסות: רבי אליעזר אומר אם קרב כוס אחד יקרבו כל הכוסות וחכמים אומרים אפילו קרבו כולן חוץ מאחד מהן ישפך לאמה, הניתנין למטה שנתערבו בניתנין למעלה: רבי אליעזר אומר יתן למעלה ורואה אני את התחתונים מלמעלן כאילו הם מים ויחזור ויתן למטה וחכמים אומרים ישפך לאמה, ואם לא נמלך ונתן כשר

הניתנין

חרסן של זב וזבה . עביט של מי רגלים ונשבר וחרסיו בלעו ממי רגלים ה] הזב(ם) והן מטמאין במשא שאע"פ שנבלעו, טמאים כדתנן במסכת כלים (פ"ט מ"ה) ומייתי לה בגמרא דנדה* חרסן שבלעו משקין טמאין ונפלו לאויר תנור התנור טמא שסוף משקה לצאת בהיסק התנור : **פעם ראשון ושני** . כבסו ב' פעמים טמא שעדיין לא פלטו ממי רגלים שבו והן אחד ממעייני הזב : **ג' טהור**. משנתן לתוכו מים שלשה פעמים טהור שפלטו מי הרגלים הנבלעין בו : **אבל לא נתן לתוכו מים**. אלא מי רגלים של אדם טהור להוציא את של זב הנבלעים בו טמא דמין במינו לא בטל : **ופרכינן מאן שמעת ליה דאמר מין במינו לא בטל רבי יהודה**. ושמע מינה מאן ת"ק דרבי אליעזר בן יעקב ר' יהודה היא וקאמר דמשקין הנבלעין בחרס בתלתא זימני פלטי : **ורמינהו פשתן שטוואתו נדה מסיטו טהור**. שהרי יבש הרוק ומשיבש אינו מטמא כדאמר במסכת נדה* ו] מוכי ירוק כעין רקיקה : **ואם היה לח** ז] **(היה) מסיטו טמא**. שהרוק הלח מטמא במשא : **ה"ג ר' יהודה אומר אף הרוטבו במים טמא משום משקה פיה**. בתוספתא דמסכת טהרות אף המלחלחו במים לאחר שיבש חוזר הרוק להיות לח מחמת המים וטמא משום משקה פיה : **ואפי' טובא**. אפי' כבסו פעמים הרבה קאמר טמא: **שאני רוק דכריר**. טרישטריט"ש בלע"ז נכנס בפשתן בחוזק וקשה לצאת אבל מי הרגלים לא בליעי בחרס כולי האי : **בגוזרין גזירה במקדש פליגי** . אם עושין סייג בקדשים להרחיק מן העבירה ולא חיישינן להפסד קדשים שלא יפסיד את אלו בשביל סייג דאחרים קמיפלגי : **ת"ק סבר גוזרין** . הילכך נתערב דם כשר בדם פסול או בדם התמצית ואף על פי שאין בפסול ולא בתמצית כדי לבטל את הכשר, ישפך לאמה, גזירה דילמא אתי לאכשורי כמי היכא דיש בדם הפסול או בדם התמצית כדי לבטל את הכשר והאי דלא גזרינן ח](הכא) בנתערב בדם הבהמה או בדם החיה, משום דחולין בעזרה לא שכיחי אבל פסולין שכיחי, וכן תמצית שכיח דרבה עלם] הנפש רבי אליעזר סבר אין גוזרין וחשו חכמים שלא להפסיד קדשים מחמת גזירה, הילכך עד שיהא מן הפסול כדי שאילו היו מים לא היה ניכר דם הכשר בו מכשרינן ליה לזריקה : ה"ג רב פפא אמר דכ"ע גוזרין והכא בדם התמצית מצוי כו' : **דכ"ע גוזרין** . דלא חשו להפסד קדשים ובנתערב בדם הפסולין דמילתא דשכיחא הוא י] לא פליג רבי אליעזר אלא בנתערב יא] בדם התמצית לחוד פליג ומשום דקא סבר דם התמצית של בהמה אינו מצוי להיות רבה על דם הנפש הילכך אמאי נגזור יב] הוה ליה כנתערב בדם חולין דלא גזרינן ביה מידי משום דלא שכיח . ות"ק סבר פעמים שהוא רבה על דם הנפש הילכך גזרינן ביה היכא דלא רבה אטו היכא דרבה, ומיהו אם לא נמלך ונתן כשר דגזירה בעלמא הוא : **בשלמא לרב פפא** . דאמר לא פליג רבי אליעזר ברישא משום הכי לא עריב ותני להו יג] ישפך דבסיפא פליגי ורישא דברי הכל : **אלא לרב זביד ליערבינהו וליתנינהו** . "נתערב בדם הפסולים או בדם התמצית ישפך לאמה" קשיא : **מתני' דם תמימים בדם בעלי מומין**. מילתא דשכיחא היא וישפוך לאמה גזירה שמא יד] [לא] ירבה עליו ויכשירוהו : נתערב כוס של דם בעלי מומין בכוסות של כשרין ואינו ניכר : **דמים שניתנין למטה** . מן החוט שנתערבו בדם חטאת שניתן למעלה : **רבי אליעזר אומר יתן למעלה** . מתנות חטאת ואף על פי שהתחתונים מעורבין בו הואיל ואינו *מתכוין טו] : **שהתחתונים למעלה** . רואה אני אותן כאילו הן מים ומפני שמצוה להקדים עליונים לתחתונים כדאמר בפרק כל התדיר (לקמן דף פט.) שיהו כל החטאות קודמות לעולות: **יתן למעלה**. תחילה ואח"כ למטה ונתינת מטה תעלה לו לשפיכת שירים של חטאת טז](ולהתחיל) מתנות עולה : **ישפך לאמה** . דלית להו רואין ואין משנין בתחתונים בשביל להכשיר העליונים : **ואם לא נמלך ונתן כשר**. העליון דהא ניתן ממנו למעלה יז]:

הניתנין

שלישי טהור . מכאן מייתי ריב"א הא דאמר בפרק שני דמס' ע"ז (דף לג:) גבי כסי פעם ראשון ושני אסור שלישי מותר דמיירי בהדחה לאחר ששתה בו העובד כוכבים דומיא דהך דהכא ולא כמו שפירש רש"י דמיירי בשתה בו העובד כוכבים מתחלתו פעם ראשון ושני קודם ששתה בו ישראל כלל ודוקא כלי חרס הוא דבעי הדחה שלשה פעמים אבל כוסות של עץ או של כסף אפילו בחד זימנא סגי : **רבי אליעזר בן יעקב אומר כו'** . מכאן ראיה לר"ת דמין במינו בטיל יח] דקיי"ל משנת ר' אליעזר בן יעקב קב ונקי* :

אף הרוטבו במים טמא . פירוש מלחלחו במים וא"ת כי לא רוטבו נמי הא תנן בפרק דם נדה (נדה דף נד:) ואם יכולין להשרות ולחזור לכמות שהיו מטמאין לחים ומטמאין יבשים ועוד מאי טעמייהו דרבנן וי"ל יט] *האי דקתני התם וכמה שרייתו בפושרין מעת לעת והכא בדלא הדר מעת לעת הילכך יבש טהור ומיהו נראה דרבי יהודה לאו איבש דרבנן קאי אלא אלח ולאשמועינן דאינו יוצא מטומאה ע"י שרייה אפי' במים טובא וכן משמע בתוספתא דקאמרי כ] רבנן אף זה משכתו לתוך מים ורבו עליו טהור :

במאי קמיפלגי אמר רב זביד בגוזרין גזירה במקדש קמיפלגי . ואם תאמר מאי קשיא ליה במאי קמיפלגי לימא דפליגי ברואה אני דר' אליעזר מכשיר לזרוק משום דאמרינן רואה אני דם הפסולים ודם התמצית כאילו הם מים ורבנן אסרי דלית להו רואה אני ואסור לזרוק דם פסולין למזבח וכי האי גוונא פליגי בסיפא גבי ניתנין למעלה שנתערבו בניתנין למטה והיינו טעמא נמי דמתן אחת במתן ארבע ויש לומר דלא משמע ליה דפליגי בהא מדלא פירש רבי אליעזר דמכשר משום דרואה אני כדמפרש בסיפא אלא ודאי הני רבנן דהכא אית להו רואה אני וטעמייהו משום גוזרין תדע מדאיצטריך למיתני הך בבא כלל והויא דדם בעלי מומין דהשתא בניתנין למעלה ולמטה ששניהם כשירים לא אמרינן רואה אני בדם פסולין מיבעיא ואי משום רבי אליעזר דאפילו בדם פסול אית ליה רואה אני הוה ליה לרבי אליעזר לפרושי בהדיא ועוד נראה כמו שפירש לעיל (דף עז: ד"ה בדם) גבי בדם הבהמה או בדם חיה דבחולין ובפסולין ובתמצית מודו כולי עלמא דשרי לשם מים ולא אסרי אלא במידי דהקרבה כגון ניתנין למעלה בניתנין למטה ומתן אחת במתן ארבע דכיון דשניהם דמים כשירין אין לנו להתיר לשנות בדם כשר לזורקו על המזבח אפילו לשם מים כדי להכשיר את העליונים אבל בחולין ופסולין לא כא] חייש אי שרי לזורקן לשם מים עם הכשר כיון דיש בילה אם כן על כרחין טעמייהו משום גוזרין כב] אבל בחולין ובדם חיה דלא שכיחי בעזרה לא גזרי :

הכי גרסינן דמר סבר גוזרין . אם נפרש דגזרינן היכא דאין בדם הפסולין כדי לבטל הכשר אטו היכא דיש בו כדי לבטל קשה דאם כן ניפלוג רבי יהודה בהא דאמר אין דם מבטל דם וכי האי גוונא פריך לקמן (דף פא:) גבי הניתנין בפנים שנתערבו בניתנין בחוץ וניפלוג נמי רבי אליעזר בהא אלא הכא גזרינן דילמא אתי לאכשורי דם הפסולין לזריקה בעינייהו וכן דם התמצית והך גזירה שייכא אפילו לרבי יהודה כג] וכן פירש בקונטרס לעיל על משנה זו והא דלא גזרינן בדם הבהמה ובדם החיה משום דבההיא לא אתי למיטעי לאכשורי בעיניה ומיהו לרב פפא דאמר בדם התמצית מצוי לרבות על דם הנפש קמיפלגי אי אפשר לומר כן דעל כרחין גזר היכא דלא רבה אטו היכא דרבה והך גזירה ודאי לא שייכא לר' יהודה כד] משום דמיעט הוא :

רב פפא אמר דכולי עלמא גוזרין . כן כתוב בספרים ור"ת מגיה בספר ישן דכולי עלמא אין גוזרין ומפרש אין גוזרין דילמא אתי למיזרקיה בעיניה דבהא לא אתי למיטעי והא דאסרינן בפסולין גזרינן מיעוט אטו רוב ומודה בהא ר"א משום דשכיחי ופי' זה משונה וסוגיא זו משונה וגירסת הספרים עיקר :

*) **אמר** לו ר"א הרי הוא עובר על בל תגרע . לא ס"ד דר' אליעזר שיקשה לו ר' יהושע מבל תוסיף משום כה] דרואה אני כאילו הוא מים ור' אליעזר שהשיבו לפי דבריו של רבי יהושע השיבו דלית ליה טעמא כו] רואה אני לשם מים :

תנן התם במסכת פרה לצלוחית שנפל לתוכו מים כל שהוא כו' . חומרא דמי חטאת הוא דמדאורייתא כז] בטל ברובא :

בשלמא

*) שייך לדף שאחר זה

[דף סב:]

תוספתא דטהרות פ"ח

מנחות כב: כג: יבמות פב. חולין לח: לט: סב. *תוספתא דטהרות פ"ד

[דף נו.]

גליון הש"ס

מתני' ויחזור ויתן למטה. עיין לעיל דף עו ע"ב תוד"ה ואי :

מתכוין התחתונים ס' לעולות יתן הד"א נ"ק

שיטה מקובצת

א] תנן התם חרסין ותיבות תנו רבנן נמחק:

ב] בגוזרין כו' לר"א ודאי איצטריך טעמא דאין גוזרין דאי הוי גזור כרבנן א"כ הוי ליה למימר ישפך לאמה אע"ג דאית ליה רואין אבל הא קשיא לרבנן למה לי טעמא דגוזרין [הא] לית להו רואין מידי דהוי אניתנים למעלה שנתערבו בניתנים למטה דהתם לא שייך גזירה ואפ"ה אסרי רבנן משום דלית להו רואין וי"ל דדוקא גבי כשרין שנתערבו בכשר לא אמרינן רואין דאין לזרוק דם הכשר שלא במקום הראוי לו כיון שהוא כשר וקבע לו מקום לזריקתו אין לשנות מקומו כדי להכשיר השני אפי' ע"י רואין אבל הכא שנתערב בפסולים אפי' רבנן מודו דאמרי' רואין אי לא משום גוזרין מיהו בדם חולין לא גזרינן כיון דלא שכיח בעזרה כמו דם פסולים ובסיפא דפסול בדיעבד גבי דם בעלי מומין היינו משום דכ"ע מודו משום דמאיסי ע"ל דדוקא בשנידם כשרים ומקומן חלוק חשיבות מצות וזריקתן למטה מעכבתן מלומר רואין כאילו הן מים וכן גבי עולה באיברי חטאת חשיבות מצות אכילת דחטאת מעכבת מלומר רואין כאילו איברי חטאת הן עצים להקטירן אבל גבי דם פסולים שאין בהם מצוה לא באכילה ולא בזריקה הילכך אפי' לרבנן אמרי' רואין הילכך הוצרך הטעם לומר לרבנן משום גוזרין ושמא דזהו הטעם עולה לתירוץ ראשון וגבי בעלי מומין אע"ג דלית בהו [חשיבות] מצות מ"מ כיון דמאיסי לא שייך להתיר ע"י רואין :

ג] רב פפא אמר כו' וא"ת תתינח לרבנן דפסלי כי איכא רוב הפסול או רוב דם התמצית משום דסברי דם מבטל דם אבל לר"י דאמר אין דם מבטל דם א"כ אפי' יש רוב דם התמצית שמעורב בדם הנפש כשר כשזורק התערובת ומאי גוזרין איכא וכי נאמר דשיטה הזאת דלא כר"י ו"ל דהם לר"י גוזרין שמא יתן כולו מדם התמצית וא"ת א"כ אמאי קאמר דם התמצית מצוי לרבות על דם הנפש קמיפלגי והלא טעמא משום דגוזרין אטו כולו לר"י וי"ל דה"ק והכא בדם התמצית מצוי לרבות על דם הנפש קמיפלגי מר סבר מצוי וכיון שהוא מצוי יבא להכשיר ברוב דם התמצית כיון שמצוי לרבות ואם נכשיר ע"י רוב אתי להכשיר בעיניה דרובו ככולו ומ"מ לא הוי גזירה לגזירה דכולה גזירה חדא [illegible] לפרש לעיל גבי גוזרין גזירה במקדש קמיפלגי לרבי יהודה ׳ ד] תיבת תמימים נמחק : ה] רגלים הזב והן : ו] נדה וכי ירוק אות מ' נמחק : ז] תיבת היה נמחק : ח] גוזרין הכי בנתערב אות א' נמחק : ט] על [illegible] סבר אין גוזרין דחשו חכמים : י] הוא ולא פליג : יא] בנתערב בדם התמצית : יב] דהוה ליה : יג] תיבת ישפך נמחק : יד] שמא ירבה : טו] מתכוין לתת תחתונים למעלה והד"א : טז] חטאת ולתחלית מתנות [illegible] דסברי יש בילה ויחזור ויתן למטה חס"ד : יח] בטיל ברובא דאורייתא דקאמר הכא שלישי אע"פ שלא נתן לתוכו מים טהור וקיי"ל אות ד' נמחק : יט] וי"ל הא קתני התם : כ] דקאמרי [illegible] : כא] גוזרין גזירה במקדש אבל : כב] יהודה דאמר אין דם מבטל דם וכן : כג] יהודה ומר סבר אין גוזרין דמכשיר והא דלא פליג בסיפא בנתערב בדם בעלי מומין בההיא מודה משום דמאיס [illegible] מיעט הוא ל"ש ונמחק : כה] משום דס"ל לר"א דרואה כו' מים והא דלא השיב לו ר"א כן לפי שהשיבו ותיבות ור' אליעזר השיבו נמחק : כו] טעמא דרואה אני] : כז] דמדאורייתא מין במינו בטל

תיבת